

Літопис події

18-Й ФІЛОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР: ПОСТМОДЕРН І ЖАНРОВІ СТРАТЕГІЇ

18-й філологічний семінар, який традиційно проводиться у стінах Шевченкового університету, не лише нагадує про спадкоємність наукових шкіл у вітчизняній науці, а й засвідчує залучення нових сил до вирішення актуальних питань літературознавства. У минулому році, зважаючи на складність часу, він відбувався в “інтернет-форматі”, який у зарубіжному літературознавстві набуває дедалі активнішого поширення. Тему семінару його науковий керівник професор М. Наєнко запропонував із врахуванням тієї наукової проблематики, яка принагідно обговорювалася й у попередні роки і тому логічно підводила до необхідності з’ясувати, як постмодерн і постмодерністи ставляться до принципово важливих у літературознавстві питань жанру літературного твору. Доречність саме такого аспекту сьогодні особливо очевидна, оскільки дедалі частіше висловлюються думки про “кінець” епохи постмодернізму з її звільненням від усіляких канонів, обмежень, стереотипів. Не секрет, що десятиліття тому і самі письменники, і теоретики літератури, і критики безапеляційно стверджували занепад жанру як такого, його руйнацію чи поєднання з такими позахудожніми формами, як есе, мемуари, апокрифи, коментарі, трактати. Справді, дилема тут очевидна. Якщо постмодернізм прагнув зруйнувати будь-які ієрархії, то жанр завжди побутував як сукупність певних констант, характеристик (просторово-часових, сюжетних, композиційно-мовних), які могли трансформуватися, видозмінюватися, але не зникати. Отож учасники семінару запропонували свої версії цієї проблеми, що публікуються у збірнику “Філологічні семінари. Постмодерні жанри: фікція чи полілог з традицією?” (Випуск 18. – К.: Логос, 2015. – 160 с.)

У вступному слові М. Наєнко розпочинає обговорення запропонованої проблеми, полемічно спровокувавши її уже самою темою – “Жанри канонічні і... постмодерні”. Про теоретичні проблеми сучасної постмодерністської прози, зокрема роману, міркує Н. Бернадська, стверджуючи не занепад жанрового мислення, а експериментаторський характер постмодерної поетики у великій прозі. В. Нарівська запропонувала цікаву розвідку про детективний жанр та “естетику актуальності”, звернувшись до реінтерпретації роману Ю. Дольд-Михайлика “І один у полі воїн” у контексті художньої літератури 1950–1960-х рр. і тогочасного кіномистецтва. Універсальному постмодерністському авторефлексивному тексту у прозі загалом і у творчості Є. Пашковського присвячена оригінальна студія О. Вертипорох, а М. Єщенко розглянула новаторство сучасної новели, зокрема модифікацію пуантів у новелістиці О. Шинкаренка. О. Манахов звернувся до дослідження популярного сьогодні жанру фентезі в аспекті його інтертекстуальності.

Проте не лише проза стала предметом наукової рефлексії учасників семінару, а й інші роди літератури. Так, постмодерністська лірика знайшла відображення у ґрунтовному дослідженні трансформацій сучасної російської мініатюри І. Заярної, а також у міркуваннях К. Дорошенко про постмодерну гру в поетичних текстах Ю. Іздрика.

Сучасний драматичний дискурс також репрезентований у збірнику. Так, А. Степанова зробила цікаву спробу дослідити витоки постмодерністської естетики у драматургії М. Булгакова. Наявну в постмодернізмі контамінацію жанрів ствердила розвідка

О. Харитонової, яка запропонувала цікаві міркування про функції жанрів мас-медіа у сучасних літературних текстах.

Отож новітня література, українська і світова, засвідчує “вписаність” жанрових категорій у простір постмодернізму. Вона подає дослідникам цікавий матеріал для підтвердження теорії жанрів, її специфіки на межі ХХ–ХХІ ст. Це дуже важливо ще й тому, що сучасні літературознавці уже говорять про зміну постмодернізму своєрідним мета / постмодернізмом, або пост / постмодернізмом, тож певні висновки, хай попередні, завжди необхідні, бо рухають у висхідному напрямку саму літературознавчу думку.

Нижче друкуємо вступне слово М. Наєнка та доповідь Н. Бернадської.